

Nasjonal betydning av sjømatnæringen

- En verdiskapingsanalyse med data for 2015 og 2016
 - Finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringens Forskningsfond (FHF)
 - Dokumenter den økonomiske betydningen av sjømatnæringen målt i sysselsetting, bidrag til BNP og produksjonsverdi.
 - Dokumenterer direkte virkninger og ringvirkninger for:
 - Sjømatnæringen som helhet
 - Den fiskeribaserte- og den havbruksbaserte verdikjeden separat
 - De ulike næringsgruppene (fangst, akvakultur, foredling og handelsledd)
 - Baserer seg i hovedsak på sist tilgjengelige data fra Norges nasjonalregnskap (SSB) samt noe bransjerettet statistikk.
 - Analysen inneholder resultater for alle år i perioden 2004 – 2016.

Hovedresultater

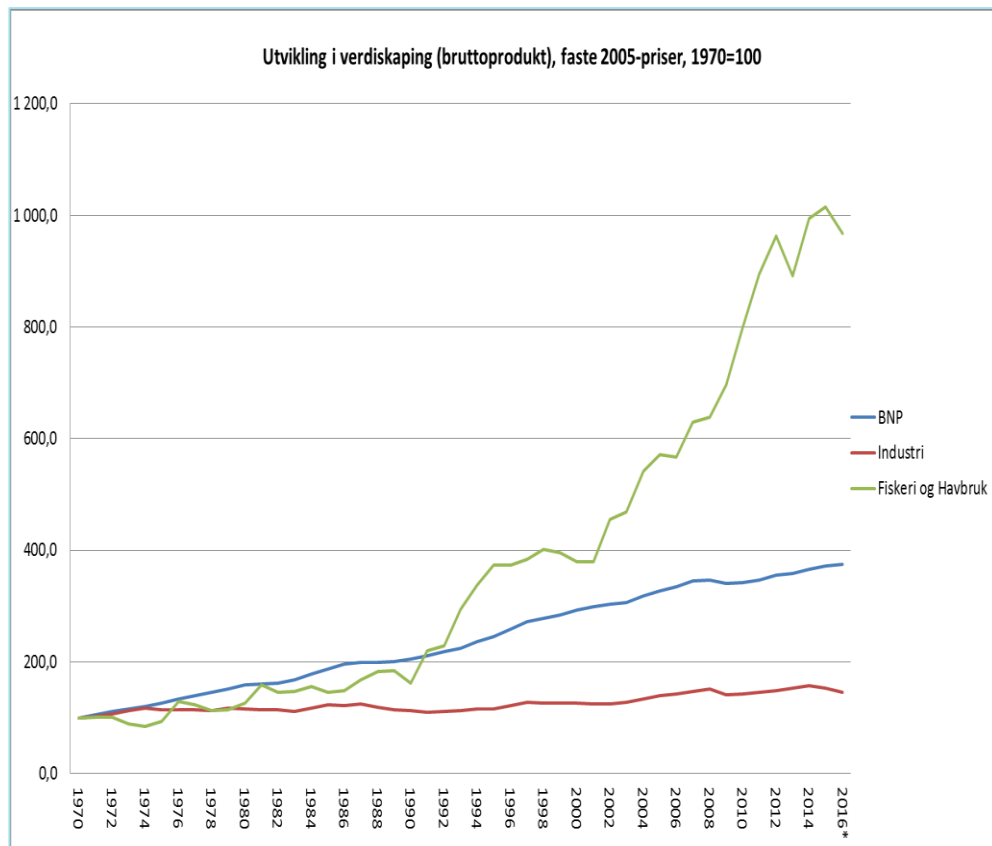
Næringen i 200!

- Fortsatt sterk vekst i produksjonsverdi og verdiskapingsbidrag fra samlet næring. Produksjonsverdien i samlet næring, inklusive ringvirkningseffekten passerte 213,8 Mrd. i 2015 og økte videre til **236,5 Mrd. i 2016**. Sum produksjonsverdi i selve sjømatnæringen utgjorde **162,5 Mrd. Kroner** i 2016, mens næringens genererte ringvirkninger i tilknyttet næringsliv for tilnærmet **74 Mrd. Kroner**.

Verdiskapingen snart i 100!

- Samlet verdiskaping fra næringen har øket kraftig fra 2014. Inklusive ringvirkninger i annet næringsliv bidro sjømatnæringen med totalt 93 Mrd. Kroner i verdiskapingsbidrag – bidrag til BNP. Det er særlig oppdrett som har økt betydelig fra 2015 til 2016, men også fangstleddet har øket sitt verdiskapingsbidrag betydelig i 2015 og 2016.
- **Sysselsettingen er fortsatt på sitt høyeste nivå siden vi begynte målingene av samlet næring (2004)**. Samlet næring, inklusive ringvirkninger i annet næringsliv bidro til over 55.000 årsverk i 2015. I 2016 var det en svak nedgang (til 54.300 årsverk) – som skyldes nedgang i ringvirkningseffekter, men altså fortsatt på et høyt nivå. Utflating av ringvirkningseffekter fra sjømatnæringen skyldes i hovedsak manglende volumvekst i havbrukssektoren og stabile totalvolum fra den fangstbaserte delen av næringa.

Sterk vekst

Figuren viser utviklingen i bruttoprodukt i faste 2005-priser. Bruk av faste priser vil si at man har fjernet effektene av prisstigningen i perioden. Det er verdt å merke seg at figuren illustrerer volumveksten i de ulike næringene, mens resultatene i vår analyse presenteres i løpende verdi

Fra 1970 til 2016 har sjømatnæringen nesten 10-doblet sitt verdiskapingsbidrag målt i faste priser.

Til sammenligning er BNP totalt (markedsverdi) 3,8 ganger høyere. Dette er også en god utvikling, men sammenliknet med sjømatnæringens relative vekst er den svak.

Bruttoproduktet i norsk industri målt i faste 2005-priser er 1,5 ganger høyere i 2016 enn i 1970. Dette er en nokså svak utvikling, og svekket de to siste år.

Begrepet verdiskaping (bidrag til BNP)

Verdiskapingen er den verdien en sitter igjen med etter å ha trukket i fra kostnader knyttet til forbruk av varer og tjenester i produksjonsprosessen.

Verdiskaping må ikke sammenblandes med begreper som omsetning, produksjonsverdi eller eksportverdi som er å betrakte som mål på omsetningsverdi.

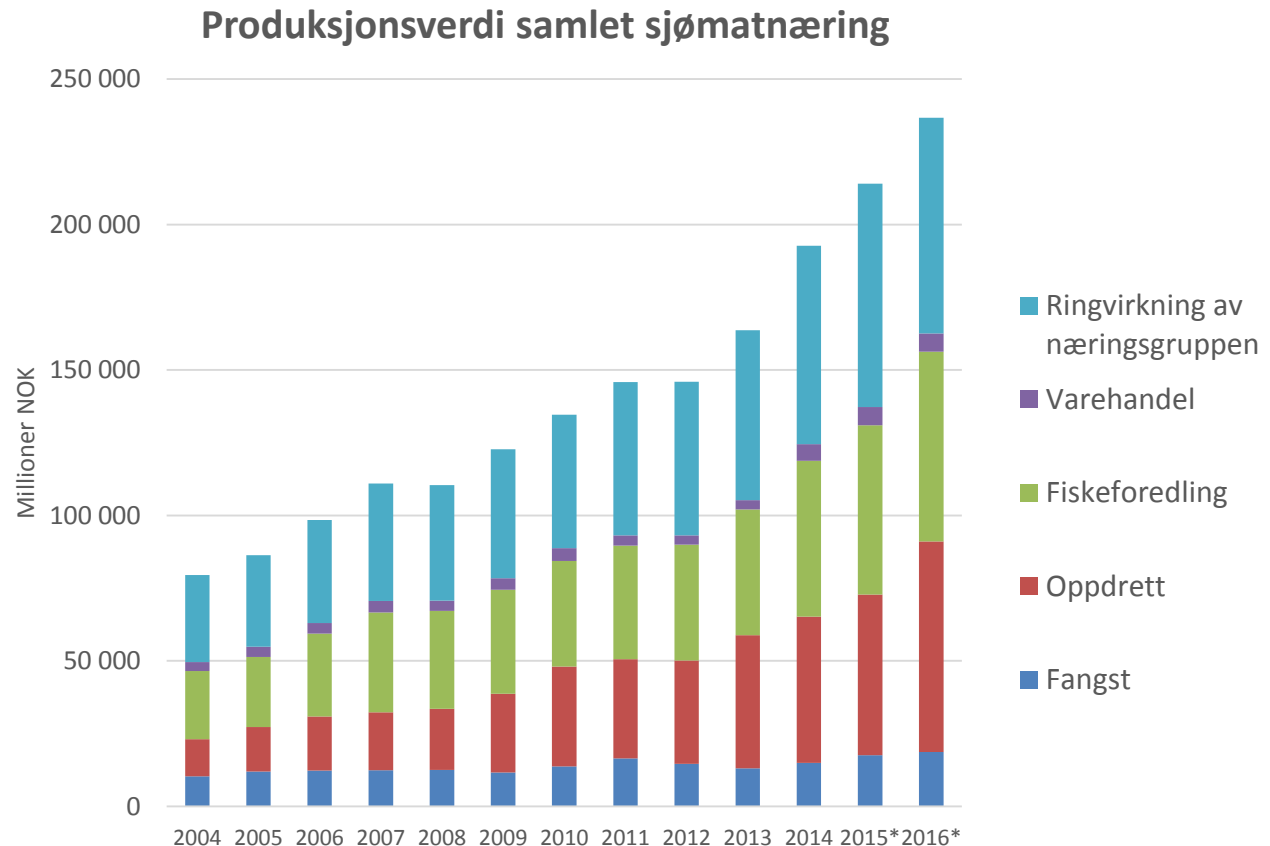
Verdiskapingen måler hvilken merverdi som skapes når en trekker i fra den innsatsen av varer og tjenester som har medgått i produksjonen.

Denne merverdien vil typisk fordele seg mellom arbeidstakere (i form av lønn) og kapitaleiere (i form av kapitalavkastning), samt at noe også tilfaller staten (i form av skatter og avgifter).

For en næring hvor all produksjon eksporteres, så framkommer verdiskapingen som differansen mellom eksportverdien og utgifter til varer og tjenester i produksjonen.

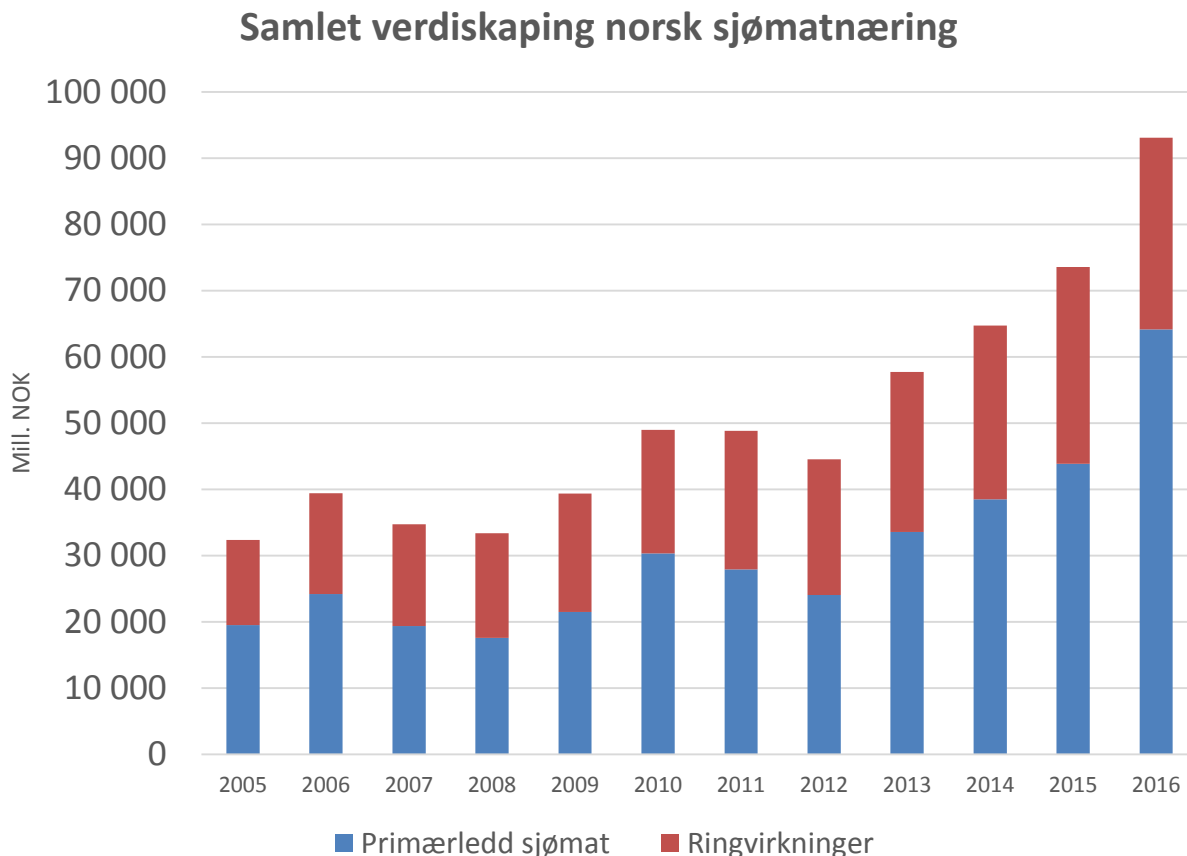
Hele sjømatnæringen – produksjonsverdi

- Produksjonsverdien, inklusive ringvirkninger i annet næringsliv, har steget markert de siste 3 år. I 2015 rundet man for første gang over 200 milliarder i samlet "omsetning", og i 2016 kom brutto produksjonsverdi opp i hele **236 milliarder kroner**.
- Av den samlede verdien utgjør omtrent 32 % ringvirkninger i andre næringer.

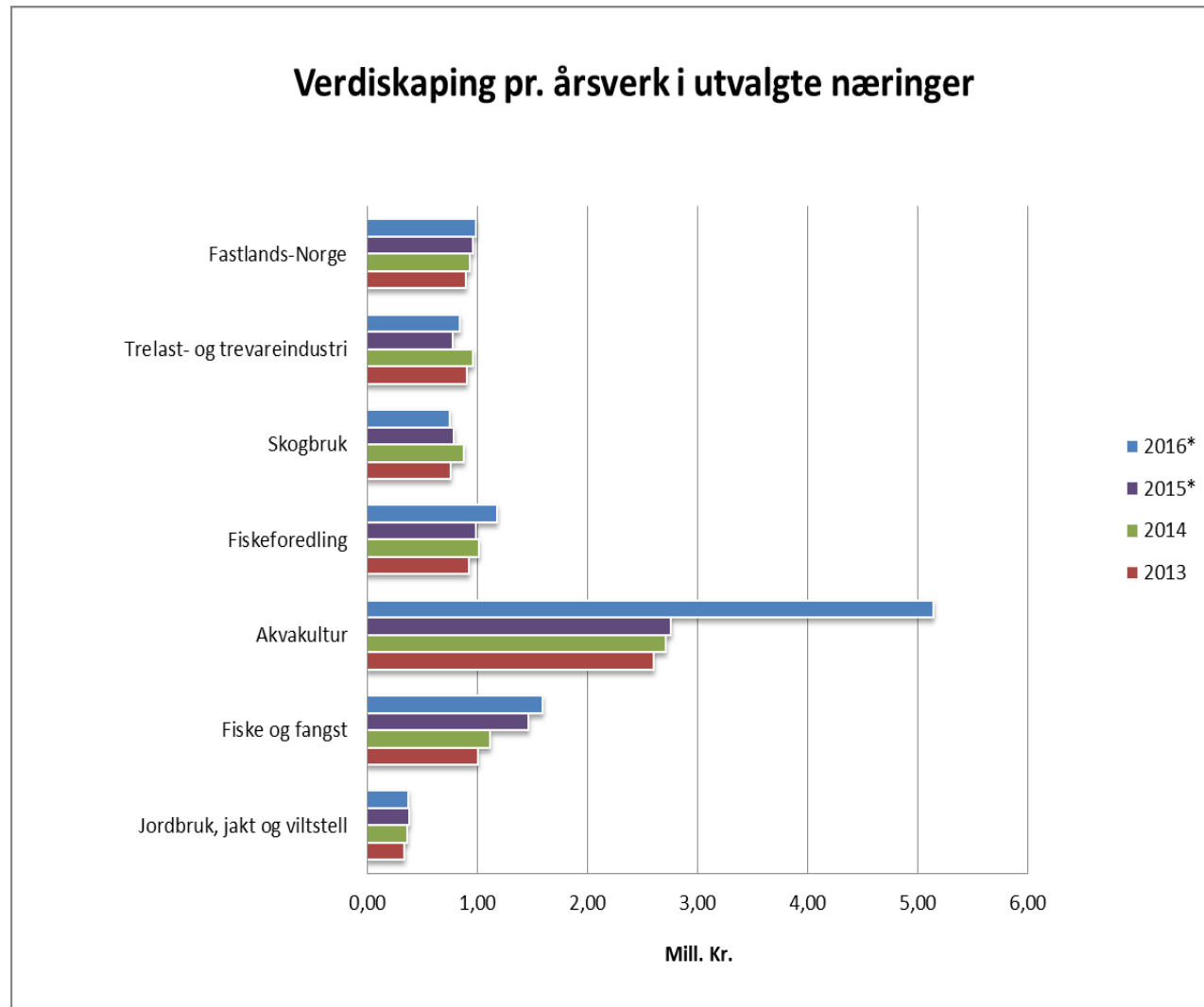
Hele sjømatnæringen – verdiskaping (bidrag til BNP)

- Bidraget til BNP har økt fra ca. 32 til ca. 93 mrd. NOK fra 2005 til 2016.
- Omtrent 31% av dette er ring-virkninger i 2016,
- Etter en viss stagnasjon og nedgang i perioden 2010-2012 er det markert økning i verdiskaping de siste 4 år. Dette skyldes gode markedsforhold, særlig innen havbruk, men også i fiskeriene og foredlingsleddet de to siste årene.

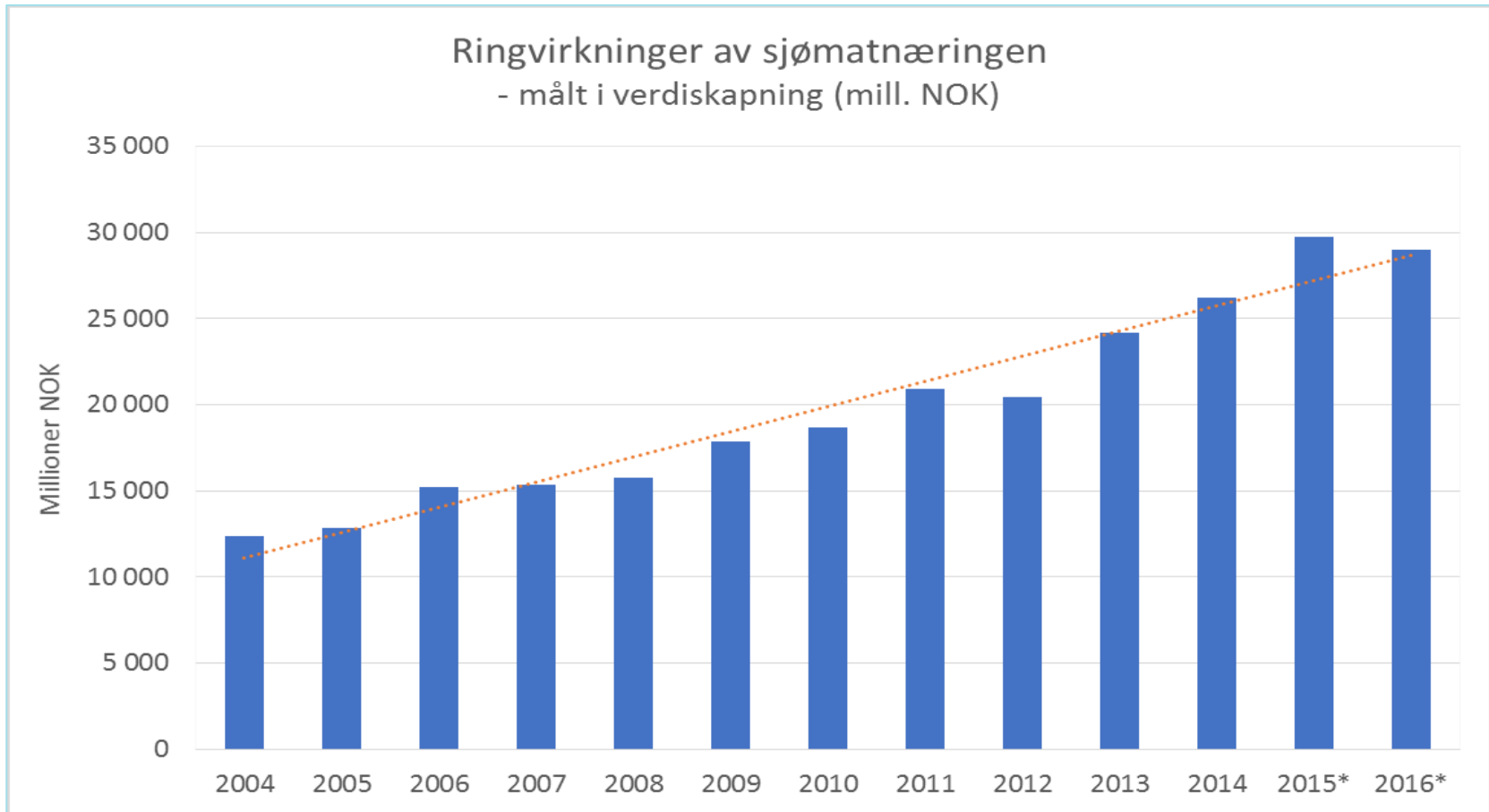

Verdiskaping per årsverk

- Verdiskaping per årsverk viser hvor mye en næring får ut av faktoren arbeidskraft.
- Havbruk hadde i 2016 landets 3.største verdiskaping per årsverk i landet.
- Fiske og fangst økte markert i 2015/2016 og ligger godt over gjennomsnitt.
- Fiskeforedling øket også markert i 2016 og ligger nå over gjennomsnitt
- Gjennomsnittet for Fastlands- Norge i 2016 = 960 tusen kroner.

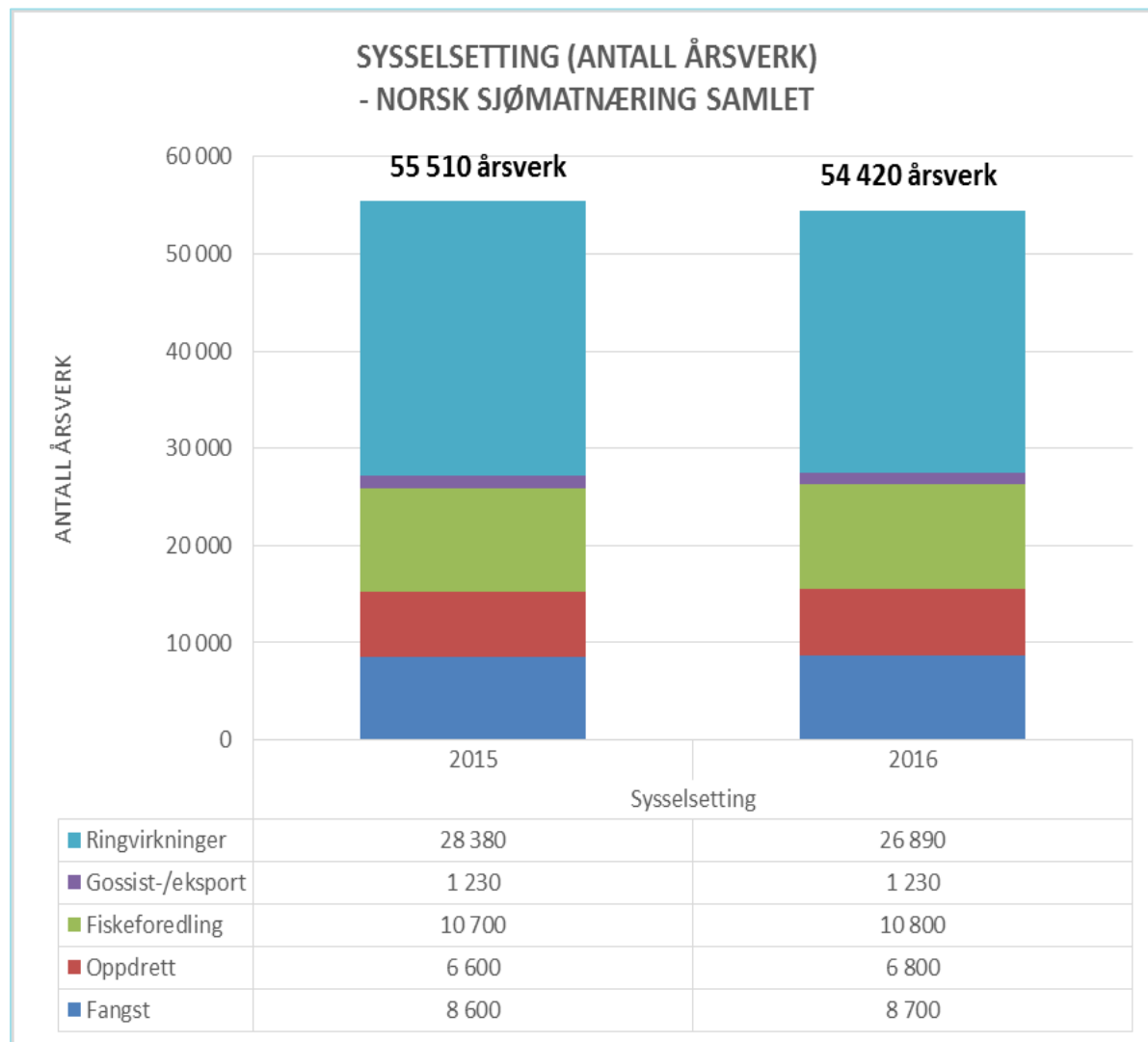
Hele sjømatnæringen – utvikling i ringvirkninger (bidrag til BNP)

Ringvirkningene målt i løpende kroner har hatt en gjennomsnittlig årlig økning fra 2004 på 7,4 %. Svak nedgang i 2016 skyldes stagnasjon i kvantum/volum .

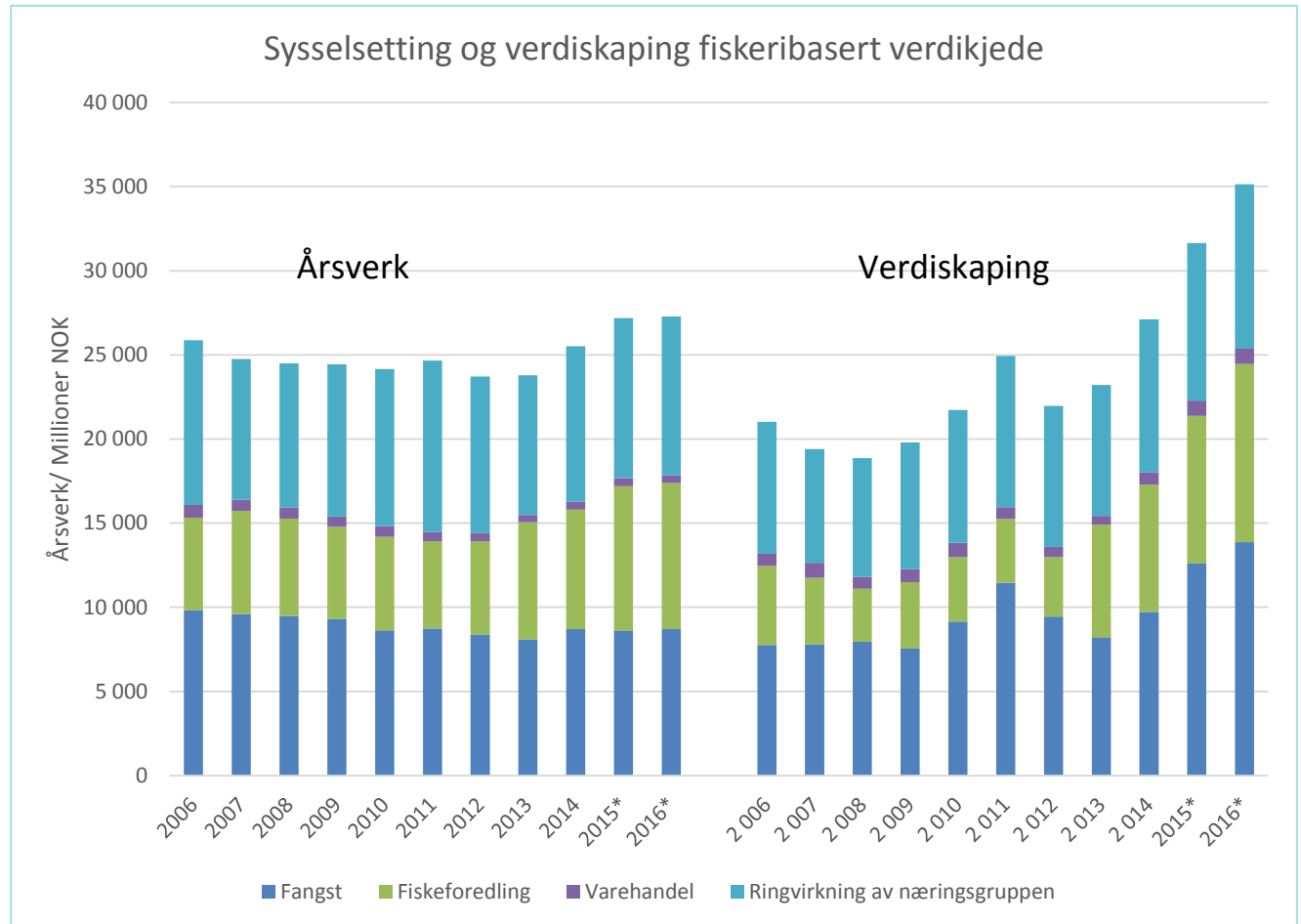
Hele sjømatnæringen – sysselsetting

- Sysselsettingen er i 2015 på sitt høyeste nivå siden 2004. I 2016 skaper sjømatnæringen samlet **54 400 årsverk**
- Sysselsetting skapt i tilknyttet næringsliv utgjør halvparten av totalt årsverk. Dvs. at næringen i snitt skaper 1 årsverk i tillegg for hvert årsverk direkte sysselsatt i næringen.

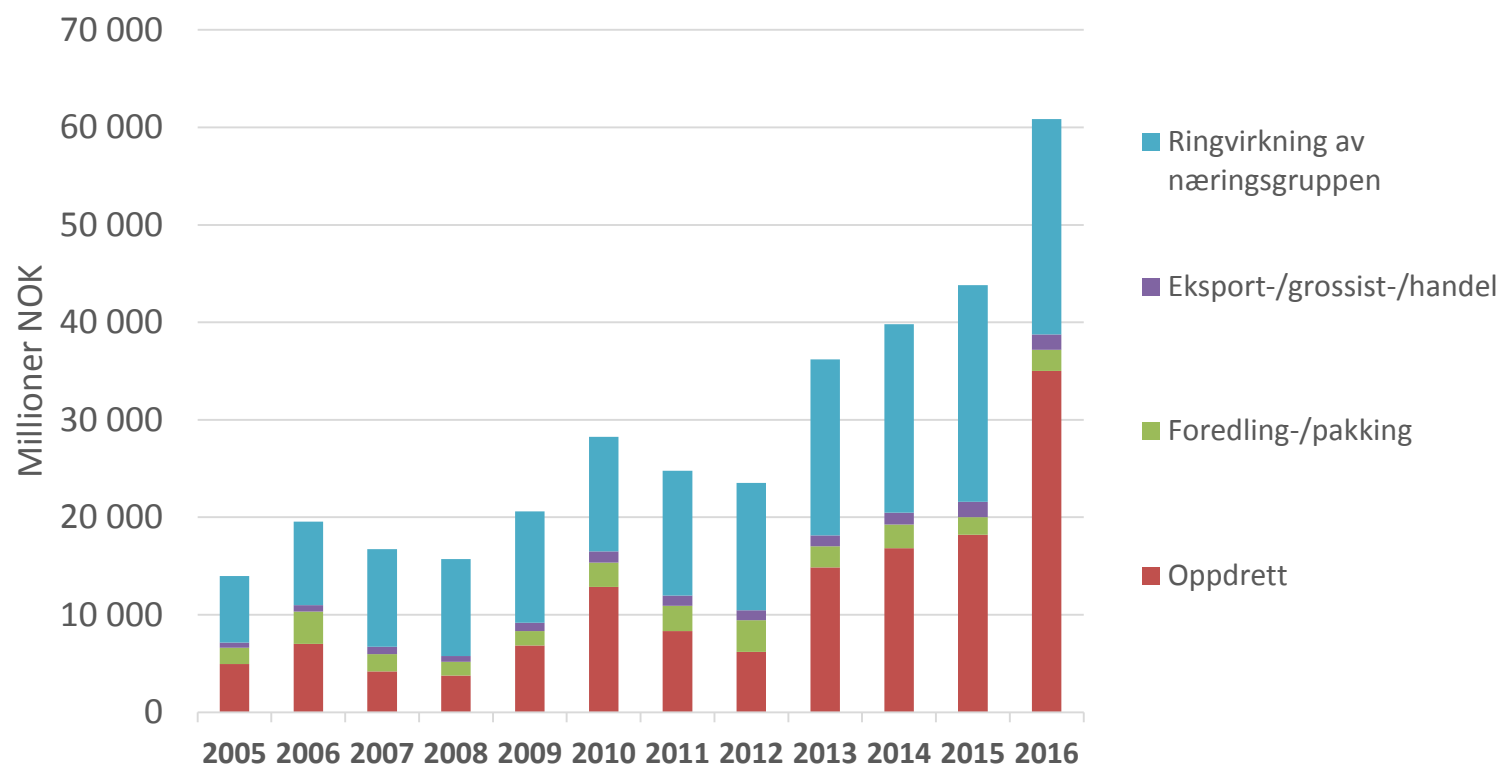

Fiskeribaserte verdikjede

- Verdiskapingen i fiskeriene har steget markert hvert år fra 2012.
- Total verdiskaping 2016 er 35 milliarder kroner. Fangstleddet er største bidragsyter, med over 13 mrd. kroner. Industrileddet har også økt verdiskapingen pga. bedre markedsforhold, dvs. god valutasituasjon for eksport.

Verdiskaping fra havbruksbasert verdikjede

Kommentarer til havbruksnæringen

Verdiskaping

- Verdiskapingen fra primærleddet (smolt/matfisk-produksjon) har gjort et formidabelt sprang i 2016. Det skyldes gode markedspriser og tilsvarende gode marginer for laksefiskprodusentene. Verdiskapingen fra foredlingsleddet og salg-/eksport har vært nokså stabilt de siste år.
- Ringvirkningseffektene av næringen øket markant fra 2012 til 2015. Veksten i ringvirkninger skyldes økende kjøp av spesialiserte tjenester til ulike driftsoperasjoner fra leverandørindustrien. I 2016 viser ringvirkningene en utflating – som kan forklares med manglende volumvekst i havbruksnæringen.

Sysselsetting

- Sysselsettingseffektene av havbruksnæringen har steget jevnt over en rekke år. Medregnet ringvirkninger i annet næringsliv genererte havbruksnæringen nesten 30 000 årsverk i 2015. Foreløpige tall for 2016 antyder en liten nedgang, som skyldes en liten svekkelse av ringvirkningseffektene. Primærleddene i verdikjeden har fortsatt stabil eller litt økende sysselsetting.
- Videre vekst i sysselsettingen i havbruksnæringen vil være avhengig av videre volumvekst i eksisterende næring eller utvikling av nye arter i oppdrett.

Kontaktinformasjon

Roger Richardsen, SINTEF Ocean AS

Heidi Bull-Berg, SINTEF Teknologi og samfunn

roger.richardsen@sintef.no

heidi.bull-berg@sintef.no